

VOJNE KRAJINE U JUGOSLOVENSKIM ZEMLJAMA U NOVOM VEKU DO KARLOVAČKOG MIRA 1699.

U Beogradu je potkraj 1989. u izdanju SANU, naučni skupovi knjiga XLVIII. u Odelenju istorijskih nauka kao knj. 12. objavljen zbornik radova s naučnog skupa održanog u Beogradu 24. i 25. IV. 1986. koji je bio posvećen Vojnim krajinama u našim zemljama do mira u Sremskim Karlovcima 1699. godine. Uredio ga je pokojni akademik Vaso Čubrilović uz pomoć dra Drage Rokсандića, sekretara redakcijskog odbora. Na 350 stranica zastupljeno je 25 autora koji su uglavnom referirali na spomenutom skupu.

Istraživanje povijesti Vojne krajine na jugoslavenskom tlu pojačano je nakon znanstvenog skupa u povodu 100. obljetnice sjedinjenja Hrvatsko-slavonske Vojne krajine s Hrvatskom što je 1981. održan u Zagrebu i knjige koja je 1983. objavljena u Zagrebu u izdanju Sveučilišne naklade Liber i bila rasprodana u samo dva mjeseca, pa se osjeća potreba novog dopunjenog izdanja. Nakon toga osnovan je Međuakademski odbor za povijest Vojnih krajina sa sjedištem u Beogradu kojim je rukovodio spomenuti V. Čubrilović. U organizaciji tog odbora, odnosno pododbora JAZU, održan je prošle godine u Zagrebu međunarodni simpozij o Vojnoj krajini nakon 1699. za koji se upravo prikupljaju radovi za novi zbornik.

U ovom Zborniku nakon predgovora slijedi Uvodna reč akademika Vase Čubrilovića u kojoj obrazlaže potrebu daljnjeg istraživanja i publiciranja izvora i radova o povijesti Vojnih krajina na našem tlu. Zatim dolaze radovi Sime Ćirkovića, Miloša Blagojevića i Aleksandra Stojanovskog o krajištima u Srbiji i Makedoniji u srednjem vijeku, pa Mehmeda Begovića, Avde Sućeske, Adema Handžića i Olge Zirović o turskim (zapravo bosanskim) krajiškim nastojanjima.

Slovensku historiografiju zastupalo je na ovom simpoziju šest referata. Navest ćemo redom njihova imena i teme jer su povezane najuže s problemima Hrvatsko-slavonske vojne krajine. To su: Ferdo Gestrin, Gospodarstvo na Slovenskem in Vojna krajina — Nekateri aspekti gospodarske zgodovine; Sergij Vilfan, Počeci financiranja Hrvatske i Primorske krajine sa strane Koruške i Kranjske; Ignacij Voje, Utvrđivanje slovenačkih gradova za odbranu pred turskim provalama; Peter Fister, Seljačka protivturska odbrana na slovenačkom području; Vasko Simoniti, Slovenska historiografija o turških vpadih in omrambi pred njimi; Ema Umek, Viri za proučevanje Vojne krajine v Sloveniji.

Najviše je radova o Hrvatsko-slavonskoj i dalmatinskoj Vojnoj krajini, a to su: Nenad Moačanin, Ratovanje i osnivanje upravnih jedinica u srednjoj Slavoniji 1536—1541; Drago Rokсандić i Ivan Obradović, O popisu žumberačkih uskoka iz 1551. godine; Dragutin Pavličević, Seobe vlahu Krmpočana u XVII. stoljeću; Šime Peričić, Vojna krajina u Dalmaciji; Radovan Samardžić, Vojna granica u kandijskom ratu (1645—1669); Anđelko Mijatović, Turska ratovanja u XVI. i XVII. stoljeću u našoj narodnoj epici; Marija Kleut, Lik Ivana Vlatkovića u usmenoj epskoj tradiciji; Mirjana D. Stefanović, Rukopisne pesmarice u XVII. stoleću u Vojnoj krajini i njihov život u XVIII. stoleću. Na koncu je rad Dragoljuba S. Petrovića, Prilog o vojnim krajinama na srpskom prostoru u novom veku — relikti u savremenoj istoriji.

Budući da se prošlost Vojne krajine obrađuje nesustavno i nepovezano i u nas i u svijetu, Međuakademski odbor je preuzeo zadatak da u problematiku objedini i usmjeri i da na taj način osigura put prema monografskoj obradi pojedinih tema i napokon prema jednoj sustavnoj sintezi kakve dosad nismo imali. Pa iako je ovaj zbornik još uvijek prilično heterogen tematski, autorski pa i kvalitetom, on je ipak jedan veliki korak naprijed prema tom konačnom cilju.

Dr Dragutin Pavličević

E E P S — EAST EUROPEAN POLITICS AND SOCIETIES

Vol. 4 No. 1 Winter 1990. Published by University of California Press,
Berkeley, USA

Časopis »East European Politics and Societies« izlazi na University of California, Berkeley, USA, a sponzorira ga Joint Committee Eastern Europe of the American Council. Časopis izlazi već četiri godine, po tri puta godišnje, u zimu, proljeće u jesen. Od ovog broja, koji je pred nama, njegov urednik je dr Ivo Banac, povjesničar našeg porijekla, koji djeluje kao profesor na Yale University. On je dobro poznat našoj javnosti, kako po knjizi koja je prevedena i kod nas »Nacionalno pitanje u Jugoslaviji« u izdanju »Globusa«, tako i po knjizi koju smo mogli upoznati u dijelovima koji su objavljeni u feljtonu u tjedniku »Danas«, o problematici Inforbira »Sa Staljinom protiv Tita«, kao i nizu drugih radova. Njegovo preuzimanje uređivanja ovog časopisa je i povod da mu posvetimo pažnju, iako je s obzirom na tematiku kojom se bavi, ovaj časopis trebao pratiti i ranije.

U uvodnom tekstu urednika o programskoj orijentaciji I. Banac piše da će časopis objavljivati članke iz svih područja istraživanja političkih i drugih problema u Istočnoj Evropi. Neće se zanemarivati ni problemi najmanjih područja niti inzistirati na regionalnom jedinstvu, jer je Istočna Evropa najheterogeniji dio Evrope. Ivo Banac konstatira da je interes za istraživanja političkog i društvenog razvoja i problema u Istočnoj Evropi prilično malen u Americi. Zato je jedan od ciljeva ovog časopisa da taj interes pobudi, tim prije što se pokazuje da događaj u Istočnoj Evropi značajno djeluje i na događaje širom svijeta, i da će XX. stoljeće, kako je počelo u znaku događaja u Istočnoj Evropi, također tako i završiti.

Uredništvo će poticati istraživanja koja neće biti usko specijalistička, nego će problemima prilaziti sa šireg stajališta, ali bez gubljenja profesionalnih standarda.

Časopis smatra svojim zadatkom i da, koristeći proces otvaranja koji je posljedica promjena u Istočnoj Evropi, potiče interes znanstvenika iz Istočne Evrope da istražuju probleme društvenog i političkog razvoja u svojoj regiji i da u tome surađuju sa znanstvenicima sa Zapada i obrnuto, te da se tako stvori jedinstvena zajednica znanstvenih radnika koji se bave istraživanjima na tom području.

Na kraju svog programskog uvodnika I. Banac poziva znanstvenike i pisce da pomognu idejama, sugestijama i priložima boljem profiliranju časopisa.

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 23

ZAGREB

1990.

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

Izdavač: ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATICKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Filozofski fakultet Zagreb — Humanističke i društvene znanosti, Zagreb, Krčka ul. 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske - VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859/1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informacije SR Hrvatske pod br. UP-547/2 — 84 — 1984.